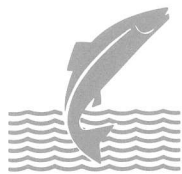

**Víðidalsá á Ströndum
Fiskirannsóknir árið 1980**

Sigurður Már Einarsson

Borgarnesi VMST-V/980012X

VEIÐIMÁLASTOFNUN
Vesturlandsdeild

Þunskýsla

**Víðidalsá á Ströndum
Fiskirannsóknir árið 1980**

Sigurður Már Einarsson

Borgarnesi VMST-V/980012X

1. Inngangur.

Sumarið 1980 fór fram yfirlitskönnun á fallvötnum í Strandasýslu á vegum Veiðimálastofnunar. Markmið athugunarinnar var einkum að kanna útbreiðslumynstur laxfiska á þessu svæði og fá mat á lífsskilyrði fyrir laxfiska á þessu svæði. Í þessu skyni var gögnum um tegundasamsetningu, seiðapéttleika og vöxt seiða safnað í flestum ám í Strandasýslu. Skýrsla um þessar athugun hefur hins vegar ekki verið unnin enn sem komið er. Að beiðni Náttúrustofu Vestfjarða verður hér gerð grein fyrir þeim gögnum sem safnað var á vatnasvæði Víðidalsár í Steingrímsfirði, en fyrrnefnd athugun er sú eina sem gerð hefur verið á vatnasvæðinu. Gagnasöfnun í þessari ferð annaðist Teitur Arnlaugsson fiskrfræðingur

2. Staðhættir.

Víðidalsá fellur í Steingrímsfjörð um 2 km norðan Hrófár (1. mynd). Áin er flokkuð sem dragá (Sigurjón Rist 1990) og er vatnasvið árinna 72 km² og er áin um 12 km að lengd. Um 1 km frá sjávarósi fellur Húsadalsá í Víðidalsá og er vatnasvið hennar um 60 km² (Sigurjón Rist 1990) og flokkast áin einnig sem dragá. Þá er að geta þverár sem á upptök sín í Þiðriksvallavatni og fellur hún í Húsadalsá um 1 km ofan ármóta Húsadalsár og Víðidalsár og er áin um 1 km að lengd. Þiðriksvallavatn er allstórt stöðuvatn 1,45 km² að flatarmáli og er mesta dýpi þess 40 m (Sigurjón Rist 1990). Þverá er virkjuð á vegum Orkubús Vestfjarða.

Lax og bleikja veiðast í Víðidalsá, en takmarkaðar skýrslur eru þó til staðar um veiðina. Laxveiði á tímabilinu 1974 – 1996 var að meðaltali 64 laxar (Guðni Guðbergsson 1997) og sveiflaðist veiðin allt frá 12 til 182 laxa (2. mynd). Laxveiði var hins vegar ekki skráð á tímabilinu 1987 – 1994 en um orsakir þess er ekki vitað. Einnig veiðist bleikja í einhverjum mæli í ánni.

3. Aðferðir

Þann 22. júlí 1980 var rafveitt á þremur stöðum í ánni. Neðst var veitt í Víðidalsá (stöð 1) um 400 m ofan ármóta Húsadalsár. Einnig var veitt í Húsadalsá um 200 m neðan virkjunar (stöð 2) og 200 m ofan virkjunar (stöð 3). Á hverjum stað var veitt á 150 – 200 m flatarmáli árbotns. Öll seiði sem veiddust voru tegundagreind og lengdarmæld. Af hluta aflans voru tekin hreistursýni og kvarnir til aldursákvarðana.

Við mat á þéttleika laxfiskaseiða var þéttleiki seiða sem veiddist í einni rafveiðiumferð umreiknaður á 100 m² botnflatarmál. Þessa aðferð má kalla vísitölu seiðapþéttleika þar sem ekki er um mat á heildarþéttleika að ræða sem krefst mun tímafrekari aðferða.

4. Niðurstöður

Á veiðistöðum reyndust laxaseiði vera nær einráð í ánni og voru frá 96 – 100 % af heildarfjölda veiddra seiða á einstökum veiðistöðum. Einnig varð aðeins vart við bleikju (tafla 1). Urriði fannst ekki á veiðistöðum.

Þéttleiki laxaseiða sveiflaðist frá 8,2 – 16,8 seiði/100 m². Þéttleikinn reyndist hins vegar mjög misjafn eftir einstökum aldurshópum. Seiði á fyrsta aldursári fundust aðeins á neðstu stöðinni (árgangur 1980), og mjög lítið varð vart við seiði á öðru ári (árgangur 1979). Seiði á þriðja ári fundust hvergi (árgangur 1978). Hins vegar reyndist árgangurinn frá 1977 vera nær einráður á veiðistöðum (seiði á fjórða ári). Einnig varð aðeins vart við eldri seiði (Tafla 1).

Tafla 1. Þéttleiki laxfiskaseiða á vatnasvæði Víðidalsár í Strandasýslu 22. júlí 1980.

Stöð	Lax					Bleikja	
	0+	1+	2+	3+	> 4+	Alls	alls
Víðidalsá 1				13,2	3,6	16,8	0,7
Húsadalsá 2	0,3			7,3	0,6	8,2	
Húsadalsá 3		0,5		9,3	0,5	10,3	0,5

Vöxtur laxaseiða reyndist mjög ólíkur eftir veiðistöðum. Einungis reyndist unnt að bera saman vöxt seiða á fjórða ári, því of fá seiði veiddust af öðrum árgöngum (Tafla 2). Vöxtur seiðanna reyndist bestur á stöð í Víðidalsá, en sístur í Húsadalsá neðan virkjunar og munaði um 2 cm á meðallengd þessa seiðihóps á milli veiðistaða.

Tafla 2: Vöxtur laxaseiða í vatnakerfi Viðidalsár 22. júlí 1980.

Stöð	0+		1+		2+		3+		4+		5+	
	MI	n	MI	n	MI	n	MI	n	MI	n	MI	n
1							10,1	18	11,0	4	12,9	1
2	2,5	1					8,0	22	9,2	1	9,1	1
3			4,6	1			9,0	17	11,8	1		

5. Umræður

Þéttleiki laxaseiða í vatnakerfinu bendir til að þar séu sæmileg skilyrði fyrir lax. Hins vegar reyndist styrkleiki einstakra árganga vera mjög misjafn og voru eldri árgangar nær einráðir í veiðinni. Samkvæmt veiðiskýrslum virðist laxveiði hafa verið allgóð árin 1975 – 1980 þannig að líkur benda til hrygning hafi verið nægileg. Hins vegar var vorið og sumarið 1979 með eindæmum kalt og er líklegt að sá árgangur hafi orðið fyrir miklum skakkaföllum af þeim sökum. Almennt séð eru ár í Strandasýslu staðsettar nálægt nyrðri mörkum útbreiðslusvæðis fyrir Atlantshafslax og versna skilyrðin eftir því sem norðar dregur. Flestar ár á þessu svæði eiga upptök sín í fjallendi og aðrennsli þeirra er stutt. Oft er snjóbráð í þeim fram eftir sumri, vatnið því efnasnautt og fremur kalt (Sigurður Guðjónsson 1990). Þegar umhverfi er hagstætt ná árnar oft þokkalegri framleiðslu en mikil niðursveifla í afla getur fylgt óhagstæðu umhverfi, sérstaklega á laxi sem best þrífst í frjósömu umhverfi. Nokkur munur virtist á vaxtarskilyrðum á milli einstakra veiðistaða, en athuganir skortir til að geta skýrt þær niðurstöður frekar.

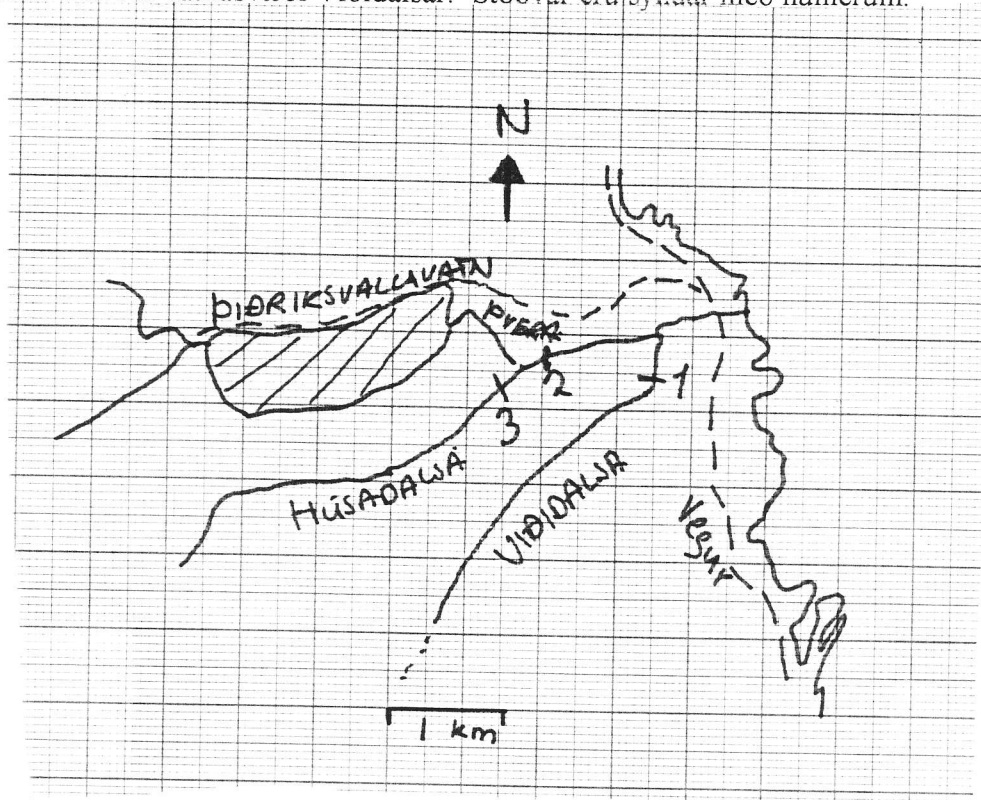
6. Heimildaskrá:

Guðni Guðbergsson 1997. Icelandic Salmon, Trout and Charr Catch Statistics 1996.

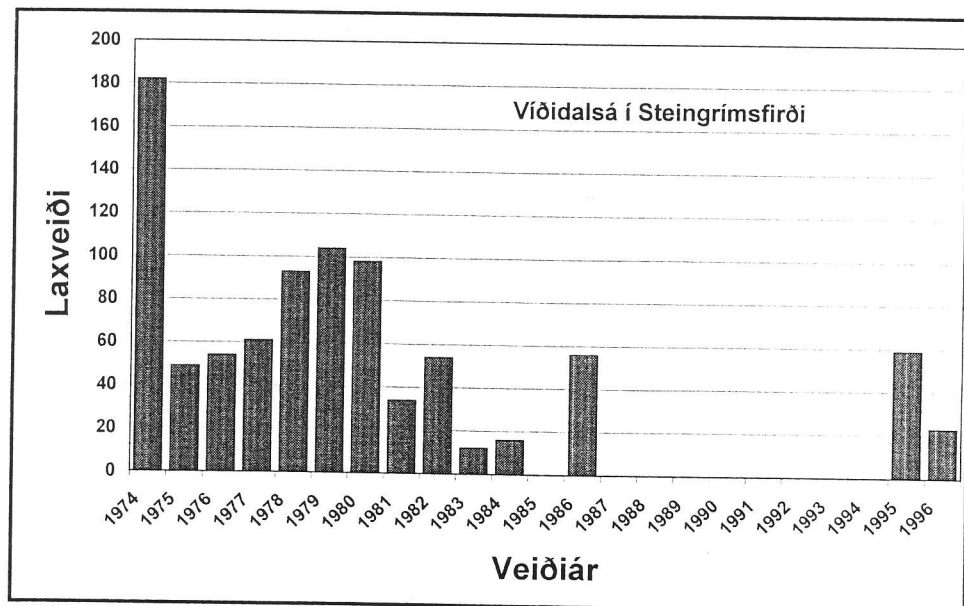
Sigurjón Rist 1990. Vatns ert þörf. Bókaútgáfa Menningarsjóðs. 248 bls.

Sigurður Guðjónsson 1990. Vatnið og landið. Ísalensk vötn og vistfræðileg flokkun þeirra. Bls 219-223. Í: Vatnið og landið. Guttormur Sigurbjarnason (ritstj.). Vatnafræðiráðstefna orkustofnunar okt. 1987, Reykjavík. 307 bls.

1. mynd: Kort af vatnasvæði Víðidalsár. Stöðvar eru sýndar með númerum.

2. mynd: Laxveiði í Víðidalsá 1974 – 1996.

*Veðimálastofnun Vesturlandsdeild
Bjarnarbraut 8 310 Borgarnes*

Fax

Til: Náttúrustofa Vestfjarða c/o Þorleifur Eiríksson

Frá: Sigurður Már Einarsson

456 7351

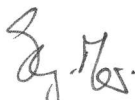
Síðu: 6 (m forsetu)

1998-09-23

Efni: Víðidalsá á Ströndum

Tók saman smáskýrslu um þau gögn sem leyndust hjá stofnuninni. Vona að þetta hjálpi eitthvað. Við sjáumst svo á mánudag.

Kveðja,

Siggi Már